

Nro 26.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Aprilisnek 1 ső napján 1794.
esztendőben.*

Nagy Britannia.

Mindnyájan úgy gondolkozánk vala, hogy a' Frantzia coloniákban lakó szeretsenekre nézve tétetett közönséges végzése a' Párisi N. Gyűlésnek, más Európai nemzeteket, nevezetesen az Anglusokat is fel fogja eddig való álmaikból ébreszteni, és az ő szíveiket is arra bírni, hogy ők is meg ismervén az emberiségnek jussait, hasonló szabattságba fogják az Amérikai tartományaikban lévő fekete nemzetet helyhezíteni. Azomban, mennél gyakrabban fordul elő ezeknek a' szerentsétlen embereknek dolgok a' Parlamentomban, annál kevesebb reménységek lehet

ezen bóldogságnak elérésére; annál több okokat keres és talál az emberi telhetetlen fösvényesség, bóldogtalan sorsaiknak nehezítésére. Közlebb múlt Böjtmás havának 8-dikán keménnyen sürgette a' *Rochesteri* püspök a' felső Parlamentben, hogy egy különös, és minden részre való hajlástól üres férfiakból álló commissió neveztetne ki az örökös rabságnak el töröltetésére, és hogy a' mostani kétséges ki menetelű környürlások közt nem kellene továbbra húzni, 's halasztani e' tárgynak tökéletességre való vitelét. Ne gondollyuk, *úgymond* ő, hogy a' mi tartományainkban lévő fekete emberek előtt titokban maradjasson a' Fr. coloniákban lakó attyokfiainak szerentsés állapottyok, melyre, minthogy ők is természet szerént vágyakoznak, bizonyossan ki fognak ellenünk kelni, és a' mit nékiek önkényen adni nem akarunk, erőszakos eszközökkel fogják tőlünk ki fatsarni s. a. t. — A' *Clarenczi* herczeg, t. i. *Wilhelm Henrik*, az Angliai királynak harmadik szülött fia leg inkább ellenzette e' tárgyról való beszédet, 's illyetén okokból kívánta a' szeretsekkel való kereskedésnek további fenn tartását erősíteni, mivel az esztendőnként 4 milliom font sterlinget hajt bé a' közönséges kintstárba; mivel 25000 hajós legények foglalatoskodnak annak gyakorlásában. Erre így szólott a' *Londoni* Püspök: Jól vagyon, úgy de 15 millió Afrikai lakosok esedeznek előttünk ezen otsmány kereskedésnek el töröltetéséért, kik közül esztendőnként 80 ezren szakasztatnak el familiáiktól, 's vettetnek örökös szolgaságba s. a. t. Voxolásra menvén a' dolog, füstbe ment a' *Rochesteri* püspöknek idvességes projectoma.

E' napon fordúlt elő az alsó Parlamentomban, azoknak a' két Scótziai lakosoknak dolgok is, a' kik pártos magok viseleték miatt a' *Botány Bayba* lejendő számkivetésre sententziáztattak, u. m. *Palmernek* és *Muirnak*, kik közül amaz Scótziai *Esquire*, az az nemes, e' pedig prédikátor. *Adám* úr, a' ki önnön maga is Scótziából való, 's e' mel-

lett igen hires törvény tudó mellett fel álván, nagy isendességet okozott a' jelenvalókban, 's oly erősségekkel védelmezte őket, mellyeknek fontosságát minden érzette. Négy egész óráig és 10 minutáig tartott beszéde, mellyben kiváltképen azt akarta meg mutatni, hogy a' Scótiái fő törvény-székek sententziája ellenkezne Angliának constitutiójával. Miben áll *úgymond ő*, az a' pártosság, mellyel e' két ártatlan ember vádoltatott? Talám ugyan abban, hogy *Payn Tamásnak* az emberiség jussairól írott könyvét barátjaiknak adták olvasni, de hiszem ez a' munka Scótzziában nintsen meg tiltatva? Talám abban, hogy a' parlamentom meg jobbitása véget gyűléseket tartottak, holott önnön magok a' Scótzziái Parlamentomnak tagjai is, sőt a ministerek is tartottak illyetén gyűlést, minekelölte mostani szabadságokban helyheztek volna. Hát ugyan partosságnak lehet é azt nevezni, midőn a' szabad Brittusok, az Ország constitutiója által nékik engedtetett jussaikat védelmezni akarják? Hát ugyan nintsen é a' népnek jussa a' jobbitásoknak sürgetésére? Hogyha napnyúgoti Indiába örökös rabságra sententziáztattak volna e' két szerentsétlen emberek, türhető volna állapottyok: de olyan emberek, a' kiknek jó nevelések vólt, a' kik mint igaz Brittusok tulajdon jussaikat védelmezték, jó familiából származtak, és tanult emberek, *Botány-Bayba* (e' világ ötödik részének, melly Australiának neveztetett, eggy igen sivatag tartományába) e' föld kerekiségének legvadabb részébe, minden gonosz-tévőknek lakó barlangjába számkivetésbe küldtetni a' legkéservesebb küntetésnek neme. — *Sheridán* és *Fox* urak is tóditották *Adám* úrnak beszédét, sőt az utólsóbb törvénytelenységnek lenni mondotta e' két szerentsétlen emberre hozatott sententziát: „ Valameddig *úgymond ő*, képviselője leszek a' Britanniai nemzetnek, mind addig azzal a' szabadsággal beszéllek mellette, melly nékem az Ország constitutiója által engedtetett, hogyha oly mellze fogják Angliában is a' ministerek hatalmo-

kat ki terjeszteni, mint most miveltek Scótzziában, ekképen nem sokára vége leszen nemzeti szabadságunknak. Mind *Moir*, mind *Palmer* ártatlanul szenvednek, a' kik a' Parlamentom meg jobbitásánál egyebet nem kerestek, és hogyha gonofzságra lehet ezen tselekedeteket magyarázni, így az egész anti ministerialis rész, sőt maga a' minister is méltók a' *Botány - Bajba* való küldtetésre. Végtére éjfélt után 2 óra tájban *Pith* minister is fel álván (nem újság az Angliai Parlamentomnak gyakorta egész éjtzakákon által is tartani) harsogó szavai által az egész gyűlés házat bé töltötte, és olly szép rendel, 's egymásból folyó erősségekkel meg táfoolta *Fox* urat és tzimborás társait, hogy égyyetlen egyy sem találattott közziök, a' ki szembe mert vólna vele állani. Meg táfolhatatlan okokkal meg mutatta az *Edinburgi* fő törvényfzék által hozattatott sentenziának helyes vóltát, és bátor sajnállotta légyen is a' fellyebb nevezett két bünösnek szomorú sorsát, mindazáltal azt is meg magyarázta, hogy ök, mint jó származású és nevelésű emberek, sokkal tetemesebben vétkeztek, mint más alávaló emberek vétkeztek vólna.

Egyy más fontos tárgy is fordúlt ezen a' napon tartatott gyűlésben az alsó Parlamentom tagjai között. *Whitebreat* azt javaslotta, hogy N. Britanniára nézve hasznosabb vólna a' királynak a' külső hatalmasságokkal szerzett szövetségétől el állani, és bekességre lépni a' Frantzia Respublikával. Meg engedte ő, hogy az Angliai constitutio szerént jussa légyen a' koronának másokkal való szövetség tételre; hanem az ő értelme szerént, a' Parlamentomnak is jussa vagyon annak meg vizsgálására, ha szükséges és hasznos légyen é, avagy meg égyyezzen é a' koronának diúsőségével az illyen szövetség, avagy nem? Égyy nemzetnek sins, úgy mond ő, jussa arra, hogy magát más birodalomnak dolgaiba égyelithesse, nem reményli; hogy rendkívülvaló haszon hárámlana N. Britanniara a' Frantzia nemzet ellen való hada-

kozásból s. a. t. — *Fox* úr felettébb nagyozta azon bóldogságot, mellyet 10 esztendei békesség alatt tapasztalt N. Britannia, és meg kettőztette a' jelenvaló hadakozásból származandó szerentsétlenséget; felettébb ditsérte azokat a' Státusokat, a' kik sem égyy, sem más részre nem hajolván, virágoztattyák kereskedéseket. A' nemzeti törvényekkel ellenkező dolognak lenni mondotta a' *Génuai* respublikának Frantziák ellen indittatandó hadakozásra való erőszakos kényszerítését. — Sajnálotta *La Fayette*nek szerentsétlen állapottyát, nagy embernek és martyromnak lenni tartván ötét, a' ki az ő értelme szerént, sokkal alkalmasabb lett volna a' *Tulona* való küldettetésre, és a' Frantzia első új constitutióinak helyre állítására, mint vólt *Elliot Gilbert*. — Örült rajta, hogy a' Prussiai király 800 ezer font sterlinget kíván N. Britanniától hadi segítségül, előre képzelvén magának az efféle környülállások után következő békességet.

Tovább *Pith* minister sem tartoztathatta magát, hanem fel kelvén, esméretes talentomi, és a' voksnak többsége által diadalmat vett a' vele ellenkező részben. Még, *úgymond Pith minister*, el nem múlt a' veszedelem, azért nem is lehet a' hadakozásnak véget vetni. Minekutánna azon iparkodtanak vólna a' Frantziák, hogy belső tsendességünket, bóldogságunkat, és N. szabadságunkat el áshassák, égyedül e' vólt leg nagyobb szerentsénkre, hogy Európának nevezetesebb fejedelmei már akkor szövetséget kötöttek ellenek. Még eddig nemtsak semmit nem vesztett Anglia, sőt inkább nyert; a' kereskedésbeli creditumnak, az az, hitellességnek múlt esztendőben esett meg tsökkenése nem az hadakozástól, hanem más szerző októl vette eredetét; de már ez is helyre vagyon állítatva. — Sajnálya ugyan ő Lengyel Országok szerentsétlenségét: mindazáltal, minthogy ez kevésbe érdekli Nagy Britanniát, meg nem égygyezne a' politikával e' miatt a' *Pétervári* és

Berlini udvarokkal szerzett békességet fel bontani. — *La Fayette*nek mostani környülállásai, semmi égyességben nintsenek az Angliai politikával; nem igaz, hogy a' szövetséges Fejedelmek a' régi despotismust akarnák Fr. Országba vissza vinni. — Ismét elő beszélette a' már égyyszer általa említett okokat, mellyek miatt lehetetlen Frantzia Országának mostani állapottyában meg maradni, u. m. a' mellynek közelébb múlt esztendőben tett hadi költségei egész Európának költségeit felül haladják; következésképen nem sokára ki fognak száradni a' Frantzia finantziának kútfejei. Lehetetlen, *ügymond Pith minister*, a' háborúnak addig el végeztetni, mig el nem érjük az fel tett tzel s. a. t.

Hadi Történetek és Környülállások.

Koburg hertzegnek *Valencziai* fő quártélyából leg közelébb jött jelentése által következendő történetekről tudósítatunk. Gr. *Latour F. M.* Lájtinánt arról tudósította *Koburg* hertzeget *Namurból* múlt hólnapnak 11-dik napján, hogy az előtt heted nappal egy portára ki ment fegyveres parasztokból álló tsupport *Bouillonhoz* nem messze 5 lovas Fr. vadász katonákat, a' kik t. i. oda prédára ki mentenek, lovastól égyütt el fogott. — Báró *Boliö F. M.* Lájtinánt, múlt hólnapnak 9 dik napján, a' Császár könnyü lovas seregéből való Obristlájtinántot *Pilatit*, égynehány gyalogokkal és lovasokkal ki küldötte azoknak a' Frantziáknak törbe való ejtésekre, a' kik *Mesantzi* mellett tanyázott ör-állóinkat tsak nem minden nap nyúghatatlanokdatták. A' nevezett Obristlájtinánt lesbe álván embereivel égyütt, reggeli 6 órakor előtte el ment Frantziákat hátul meg támadta, kettöt közzülök le vágott, 1 dragonyost pedig és 2 lovat el fogott. — Báró *Boliö* jelentése szerént *Aubange* mellett állott tábori vigyázóinkat is meg támadták a' Frantziák az után következett napon. Vitéz ör-állóink itten is bátorsággal viselték magokat, és mind ad-

dig, míg egy puska lövésnyire mentek volna hozzájuk, meg sem mozdultak, hanem ekkor kemény tüzet adván reájuk, eggynehányat mingyárt a' földre terítették, a' többit pedig széllyel üzték.

Következett napon ismét 250 gyalog, és 60 lovas Frantzia ütött *Mesantzy* mellett állott vigyázó seregünkre. Noha tsak nem egész 1 óráig tartott az eggyásra való tüzelés, még is mindazáltal ki nem mozdithatták ör állóinkat helyekből; sőt minekutánna *Kinszky Ferentz* rgből való fő hadnagy *Drux* egy compánia gyalogsággal segítségekre érkezett volna, amazokat vissza fordították. Ekkor *Pilaty* Obristlájtnánt is oda jutván lovassaival, egészlen *St. Martinig* üzte a' Frantziákat, holott eggynehány battériaai vólta-nak az ellenségnek. Harmincz embernél többet ki végzett e' világból a' Császár könnyü lovas-sainak szablyájok, részünkről tsak 2 ember esett sebhe.

A' miképen *Ottó F. M. Lájtnánt* jelenti, Márt. 14 dikén számos ellenség takarodott ki a' *Chambrayi* erősségből, és mellze ki küldötte vigyázóink felé portázó katonáit. *Ferdinánd* fő hertzeg huszár regementének fő Strázsa mestere *Stefaits* úr végére akarván menni az ellenség fel tételeinek, egy escadron huszárt maga mellé vett, meg támaszta az előre ment Frantziákat *Ivuy* környékén, és 1 escadron karabéllyosokat küldvén előre, egészlen *Navesig* előre nyomút, holott mind a' völgyben, mind a' tetőkön 2 battallion Frantzia gyalogságot, és 600 lovasságot tanyázni tapasztalt, éggyszersmind azt is ki tanulta, hogy a' *Chambrayi* őrizet készületeiben, és mozdulásban légyen. Dél után 3 órakor ismét vissza mentek a' Frantziák a' nevezett erősség-be, minekutánna 5 embert, és 3 lovat el vez-tettek volna. A' *Stefaits* fő Strázsamester huszárjai között 1 ember, és 1 ló sebessitettek meg. B. *Kray* Gen. Májornak hiradása lzerént, Márt. 16-dikán 5 vagy 6 száz lovas Frantzia ment ki *Clary*, *Pertry*, és *Montigni* környékeinek meg

kémlelésére, Hannonia tartományban *Moböztól* nem messze. Néhány tsuportok meg is támadták *Reumont*, és *Croisville* közt állott tábori őreinket, a' kik lassan lassan vissza vonták ugyan magokat, de nem azért, mintha meg rettentek volna tőlök, hanem hogy időt engedjenek a' közel feküdt Cs. K. vigyázóknak közelebb való menetekre. Császár huzár rgtének egy escadronnya hátúl, az *Uláhausok*nak *Obestere* pedig *Schvartzenberg* hertzeg előre akarták a' Frantziákat bé keríteni, hanem észre vévén ők vitézeinknek igyekezetét, vissza fordúltak, és a' mint a' hosszas essőzés által el rontatott föld engedte, nagy siettséggel elébb állottak onnan, úgy hogy lehetetlen vólt az *Austriakusok*nak őket utól érni.

Kevésbe múlt, hogy *Generál Ferrand*, a' ki *Bouchainon* felül hadi seregeinknek recognoscirózására, az az, meg kémlelésére ki ment, egy portázó huzár tsuportnak, kezébe nem esett, és egyedül jó paripájának köszönheti ezen szoros környülállások között lett szerentsés ki szabadulását. Ez a' Frantzia *Generál*, a' mint emlékezhetünk, *Valencziai* fő kórmányozó vólt, és minekutánna a' nevezett erősséget múlt esztendőben *Koburg* hertzeg meg vette volna, tiszti parolájára szabadon botsátatott, olly fel tétel alatt, hogy valamedig ez a' háború tart, semmi hadi szolgálatot nem fog tenni. Még is mindazáltal adott parolája ellen fegyvert fogott ellenünk; következőképen pórúl járt volna ökeme, hogyha vitéz huzárjaink szerentsések lehettek volna el tsipésében.

Éppen most olvassuk egy *Brüsszeli* magános levélből, hogy 14 ezer főből álló Frantzia sereg ki tsapott *Rysselből*, oda nem messze vigyázaton állott seregeinkre, melly dolog értésére esvén *Gr. Klerfé* hadi tármesternek hirtelen eleikbe ment, és minekelötte rendbe szedhették volna magokat, meg támadta, 's egészlen vissza verte őket. — *Pichegrü* Frantzia fő kórmányozó el széledett katonáinak rendbe szedésekben foglalatoskodván, történetből huzárjainkra bukkant, a' karján meg

sebesített, és ha jó paripája nem lett volna, most már valamelyik Austriai várba kukurikolna.

A' Frantzia hozzánk által szökött katonák azt beszélik, hogy *Ypernt*, *Nieüportot*, és *Ostendét* akarja az ellenség kezünk közzül ki venni, a' minthogy minden készülétei is oda tzeleznak, hogy mind a' szárazon, mind a' vizen meg támadhassák *Ostendét*, mellynek el vétele által az Anglusoknak úttyok bé zároltatna, és minden velünk való égyyességek két-felé szakasztatna. — Tsalárd fel tételeknek meg akadállyoztatására részünkről is meg tétettek a' jó készülétek, úgy hogy nem könnyen félhetünk az ellenségnek előmenetelétől.

Béts.

Néhai b. e. Mélt. *Csebi Pogány Lajos* Referendárius úr helyett, Mélt. *Ócskai Balogh Péter* udvari Tanácsos úr, a' Septemvirális Táblának eggynehány elztendőig volt böltés Birája, tétett Fels. Urunk által a' Fels. Kir. udvari Magyar Cancelláriánál Referendáriusá.

Magyar Ország.

Tiszt. Kányó András, Csongrádi Plébánus és V. Esperest Urnák, a' Megyéjebeli T. papsághoz mondott beszédje.

Admodum Reverendi Domini, Domini, et Fratres Dilectissimi!

Causam hodierni, atque tam subitanei congressus nostri, nominem Dominaobum Vestrarum Admodum Reverendarum latere arbitror, illam enimvero ex toties ad nos perlatis, tam Suae Matris Sacratissimae Clementissimis Intimatis, quam et Illustrissimi Dni Praesulis nostri, gratiosis exhortatoriis Litteris ad notitiam omnium nostrum, jam dudum pervenisse, in aprico est.

Nempe (ut mittam ambages) bellicum , ad frangendas Gallorum vires , Gallorum dico , qui contemptis Sanctissimis Divinis , atque humanis Legibus , susque deque brutorum more , sub fucata libertatis specie , agunt omnia , petitur subsidium .

Plurima sunt , quae ad obsequendum altissimo huic desiderio tristrissimis , aequae , ac periculosissimis in his circumstantiis , merito nos impellunt , momenta . Taceo Suae Mattis Sacratissimae , quae tantis modo curis conficitur , collocatam in Clero suo fiduciam . Non dicam Superiorum nostrorum conceptam de animi nostri fervore spem , quamvis haec sola ad permovendos animos nostros sufficere videantur . Verum coniciamus vel obiter oculos nostros in commune bonum , imo in proprium emolumentum nostrum . Terreat nos , olim florentissimum , nunc infelicissimum Galliae Regnum , in cuius gremio posteaquam innocuus , legitime coronatus Rex Ludovicus Decimus Sextus novo , eoque crudeli mortis genere , misere interemptus fuisset , quot millia optimorum civium desiderata ? quot Sacerdotes , partim de vita deturbati , partim exilio multati , ad stipem redacti sunt ? Templata exusta , aut profanata ; altaria eversa ; sacrae imagines ludibrio habitae ; reliquiae Sanctorum illusae . Quod denique caput omnium est , ipsa Sacratissima Catholica Religio , quae a 16 saeculis in Galliis tamquam dulcissima Mater a filiis honorabatur , non modo proculcata , sed faede , sed sacrilege abolita est . Quid igitur nobis , si natio haec fera , atque pessima victoria potita fuerit , reliquum erit ? an putamus nobiscum mitius actum iri ? Verendum certe , ne Regnum hoc Marianum idem experiatur discrimen , iisdem exponatur crudelibus fatibus .

Nunc pias in coelum tendentes manus ardentibus pulsamus aethera precibus , nunc supremum Numen , ut Angelum bonum , qui castra quondam Regis Senacherib evertit , ad conterendos hostes nostros , mittere dignetur , profusis lachrimis exo-

ramus. Et bene quidem, vestibulum enim inter, et altare dicente Ioele, ut Deus parceret populo suo, nec daret suam haereditatem suum in opprobrium, ut dominentur eis nationes, plorare Sacerdotum est. Verum et alia ad obtinendum hunc finem, ut adhibeamus media est necesse. Quam elegantem inter membra humana videmus harmoniam, dum unum membrum alteri succurrere observamus. Nemo nos membra Reipublicae, nisi temerarius sit, negabit, ne ergo putrida, et resectione a caeteris membris digna membra esse inveniamur, auxilio caeteris commembris nostris esse, omnibus viribus adnitamur.

Reflectamus tantisper mentem nostram ad gestum anno superiori cum Gallis bellum. Deus bone! quot millia charissimorum civium nostrorum Patriae suae, atque nostrae vitam sanguinis sui profusione, imo morte sua conservarunt, vae nobis si, qui cum hoste congredierentur, non fuissent. Quot miserae matres orbatae filiis? viris suis quot spoliatae castae conjuges? dulcissimis parentibus quot filii nudati sint? Et tamen sit de medio nostrum quis piam tam durus, tam im-misericors, qui horum, absque commotione viscerum suorum recordetur, qui opem his ferre tergiversetur?

Non possum mihi temperare, quin addam: Recenti adhuc tenere nos memoria quantam paucis ab hinc mensibus, ob promptam in hoc ipsissimo merito, liberalitatem nostram, coram Illustrissimo Domino, et Praelato nostro promeriti fuerimus laudem, dum dato, die 31-a Julii Anni praeterlapsi 1793. ad hunc Districtum Gratoso Rescripto suo, sensa animi sui his verbis declarare dignatus est: *Quod vero oblatum in aere parato attinet, istud tam liberale, ac honorificum est, ut tam Districtus ipsius, quam particularium Individuorum honori deserviat, et pium eorundem fervorem testetur.* Quid ultra exoptamus? erant forte Districtus, qui plus justo loculis suis parcere cupientes, vituperium, ne dicam indignationem reportarunt.

Nempe (ut mittam ambages) bellicum , ad frangendas Gallorum vires , Gallorum dico , qui contemptis Sanctissimis Divinis , atque humanis Legibus , susque deque brutorum more , sub fucata libertatis specie , agunt omnia , petitur subsidium .

Plurima sunt , quae ad obsequendum altissimo huic desiderio tristrissimis , aequae , ac periculosissimis in his circumstantiis , merito nos impellunt , momenta . Taceo Suae Matris Sacratissimae , quae tantis modo curis conficitur , collocatam in Clero suo fiduciam . Non dicam Superiorum nostrorum conceptam de animi nostri fervore spem , quamvis haec sola ad permovendos animos nostros sufficere videantur . Verum conijciamus vel obiter oculos nostros in commune bonum , imo in proprium emolumentum nostrum . Terreat nos , olim florentissimum , nunc infelicissimum Galliae Regnum , in cujus gremio posteaquam innocuus , legitime coronatus Rex Ludovicus Decimus Sextus novo , eoque crudeli mortis genere , misere interemptus fuisset , quot millia optimorum civium desiderata ? quot Sacerdotes , partim de vita deturbati , partim exilio multati , ad stipem redacti sunt ? Templata exusta , aut profanata ; altaria eversa ; sacrae imagines ludibrio habitae ; reliquiae Sanctorum illusae . Quod denique caput omnium est , ipsa Sacratissima Catholica Religio , quae a 16 saeculis in Galliis tamquam dulcissima Mater a filiis honorabatur , non modo proculcata , sed faede , sed sacrilege abolita est . Quid igitur nobis , si natio haec fera , atque pessima victoria potita fuerit , reliquum erit ? an putamus nobiscum mitius actum iri ? Verendum certe , ne Regnum hoc Marianum idem experiatur discrimen , iisdem exponatur crudelibus fatiis .

Nunc pias in coelum tendentes manus ardentibus pulsamus aethera precibus , nunc supremum Numen , ut Angelum bonum , qui castra quondam Regis Senacherib evertit , ad conterendos hostes nostros , mittere dignetur , profusis lachrimis exo-

ramus. Et bene quidem, vestibulum enim inter, et altare dicente Ioele, ut Deus parceret populo suo, nec daret suam haereditatem suum in opprobrium, ut dominentur eis nationes, plorare Sacerdotum est. Verum et alia ad obtinendum hunc finem, ut adhibeamus media est necesse. Quam elegantem inter membra humana videmus harmoniam, dum unum membrum alteri succurrere observamus. Nemo nos membra Reipublicae, nisi temerarius sit, negabit, ne ergo putrida, et resectione a caeteris membris digna membra esse inveniamur, auxilio caeteris commembris nostris esse, omnibus viribus adnitamur.

Reflectamus tantisper mentem nostram ad gestum anno superiori cum Gallis bellum. Deus bone! quot millia charissimorum civium nostrorum Patriae suae, atque nostrae vitam sanguinis sui profusione, imo morte sua conservarunt, vae nobis si, qui cum hoste congredierentur, non fuissent. Quot miserae matres orbatae filiis? viris suis quot spoliatae castae conjuges? dulcissimis parentibus quot filii nudati sint? Et tamen sit de medio nostrum quis piam tam durus, tam im-misericors, qui horum, absque commotione viscerum suorum recordetur, qui opem his ferre tergiversetur?

Non possum mihi temperare, quin addam: Recenti adhuc tenere nos memoria quantam paucis ab hinc mensibus, ob promptam in hoc ipsissimo merito, liberalitatem nostram, coram Illustrissimo Domino, et Praelato nostro promeriti fuerimus laudem, dum dato, die 31-a Julii Anni praeterlapsi 1793. ad hunc Districtum Gratoso Rescripto suo, sensa animi sui his verbis declarare dignatus est: *Quod vero oblatum in aere parato attinet, istud tam liberale, ac honorificum est, ut tam Districtus ipsius, quam particularium Individuorum honori deserviat, et pium eorundem fervorem testetur.* Quid ultra exoptamus? erant forte Districtus, qui plus justo loculis suis parcere cupientes, vituperium, ne dicam indignationem reportarunt.

Imaginemur nobis Domini Admodum Reverendi, quanta animi, Princeps noster optimus, afficietur laetitia, dum de cleri sui Hungarici, tenero erga se amore, convictus fuerit? Quanto ipsi Domini Praelati nostri perfundentur gaudio, dum pio eorum desiderio, grato et prompto animo satisfactum a nobis esse, intellexerint? quam grata denique ipsorum nostrum corda titillabit recordatio, dum devicto hoc perniciosissimo hoste, nos ipsos, non armis quidem, sed fortunis nostris, partem fuisse victoriae, gloriabimur?

Eja igitur Domini, et Fratres mei charissimi, ut Sacerdotes Altissimi, fundamus sine intermissione ad Deum, ut gregem suum Pastor aeternus non deserat, preces. Ut digna Reipublicae membra, non curata tantisper propria necessitate nostra, profundamus et opes, fluxae enim hae, et caducae sunt, quas, si possideantur, non multum felicitare mortales, si amittantur, parum iisdem obesse, nos qui supra vulgus sapere debemus, longa experientia edocti sumus. Nonne satius igitur est, has modo sponte, et gloriose communi bono sacrificare, quam si (quod avertant superi) ferus hostis Regnum nostrum inundaverit, invite, et dolorose amittere? Nunc itaque dum adhuc tempus super est, spesque salutis affulget, et incolumitati Patriae, et libertati civium, et vitae, atque fortunis nostris sapienter, et salutariter consulamus.

* * *

Előszöri Tudósítás.

A' finom gyapjas Spanyól Júhokról.

Tudva van elegendőképen, melly nagy hasznót vesznek abból sok Országok, különösen Spanyól Ország, és Anglia, mind a' mezei gazdaság-

ra, mind pedig a' kereskedésre nézve, hogy a' juhok gyapjútát finomabbá tették. Eggynéhány elztendöktől fogva a' Császári és Királyi Birodal-
mokban is fel ébredtek sokan ezen nemes példá-
ra, 's nem kevés halzonnal fáradoznak a' gyap-
júnak finomabbá való tételében.

Magyar Országot az Isten szép mezökkal, és
számos ezen nevü marhákkal bőven meg áldotta,
úgy hogy, ha ezen jó igyekezet közönségesen el-
terjednék az Országban, olly nagy halznokat haj-
tana az a' hazafiaknak, hogy valóban fel érne
az azokkal, mellyeket vesznek abból idegen Or-
szágokban.

Meg kell vallani, hogy a' gyapjúnak finomab-
bá való tételele, nem könnyü dolog, ahoz tsak
sok elztendöknek le forgások alatt esett ellések
(nemzések, avagy generátziók) és tetemes köl-
tségek által lehet jutni. Illyen nehézségek, és
költségek után érte el tzéllját eggynéhány elzten-
dökkel ez előtt azon jó igyekezet, melly az Enyen-
gi Uralomban, nem mellze Székes-Fejérvártól ál-
lott fel, hertzeg *Battyányi* Kárdinális és Primás
ö Eminentziájának, nem külömben *Pádei Ormósdy*
úr, királyi Tanátsos, és az egész Primási Birto-
kok tökéletes hatalmú Igazgatójának (Regens) se-
gedelme által, melly igyekezet annyira ment már
a' finom gyapjas Spanyol juhoknak szaporításában,
hogy már most minden elztendőben eggynéhány
ezer az első, második, vagy harmadik ellésből
való darab juhokat adhat el az azokat szaporita-
ni kívánó uraknak: úgy hogy már most a' juh-
gyapjúnak finomositása mind hamarább, mind
kevesebb költséggel is gyarapodhat a' Magyar Ha-
zában.

Ezen juhok a' leg finomabb gyapjújú Spanyol
juhoktól veszik eredeteket, 's már a' Magyar le-
vegő éghez hozzá is szoktak. A' gyapjújok olly
finommá változott már, hogy a' harmadik ellés
után való gyapjú éppen ollyan, mint a' valósá-
gos Spanyol gyapjú, 's azon az árron el is megy:
a' második ellésü juhokról nyitt gyapjú, mind

minéműségére, mind árrára nézve közelit a' harmadik ellés után valóhoz: az első ellésüekről vett gyapjú is mind finomságára, mind árrára nézve sokkal felül haladja a' közönséges gyapjút. — Vagynak ezen külömb külömb-féle nemű juhokból mind bárányok, mind öreg juhok is el adók. Kosokat egyedül tsak a' harmadik, az az, a' legfinomabb ellésből lehet kapni.

A' juhok árra ellések 's idejekhez képest külömb-külömb-féle: azonban az árrok nem nagy azon hasznokhoz képest, mellyeket hajtanak közönségesen. Eggy nyöstény báránynak az első ellésből 2 for. az árra, a' második ellésből 3 for. 30 kr. a' harmadikból 4 for. 30 kr. Eggy anya juhnak az első ellésből 3 for. az árra; a' másodikból 5 for.; a' harmadikból 6 for. Eggy a' harmadik ellésből való kos báránynak 6 for. 40 kr. az árra, eggy üző kosnak pedig 16 for. Az ezeket magoknak meg szerezni kívánók jelenthetik magokat akár Bétsben *Holzmeister* Cs. K. udvari Tanácsos úrnál, ilyen tzim alatt: *An den K. K. Hofrath Herren von Holzmeister in Wien*, avagy Enyengen *Deim* fő juhmaster úrnál következő boriték írás alatt: *An den Oberschafmeister Deim in Enyeng nächst Stuhlweissenburg*. — Hogy a' vevők bizonyosok lehessenek a' felől, ha kívánságokat lehet é ebben az esztendőben tellyesíteni, vagy talám kérettetni fognak a' jövő esztendeig való várakozásra, ne sajnálják magokat mennél hamarább jelenteni, leg fellyebb Junius utólsó napjáig. A' levelekre minden idő halasztás nélkül válaszkok fognak adattatni. A' megvásárlott juhokat tettzéseik szerént elébb is el hajtadják az azokat meg vásárlott urak, tsak arra kérettetnek, hogy Sept. utólsó napjánál későbbre azt tellyességgel ne halasszák.